

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Michaely Bejčkové a soudce Ondřeje Mráky v právní věci žalobce: **JUDr. M. Ž.**, zast. Mgr. Jiřinou Chmelovou, advokátkou se sídlem Nad dědinou 561/6, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo spravedlnosti**, se sídlem Vyšehradská 16, Praha 2, proti nezákonnému zásahu žalovaného v souvislosti se zvláštní zkouškou insolvenčního správce konanou dne 24. 1. 2018, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2018, čj. 11 A 88/2018-88,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 10. 2018, čj. 11 A 88/2018-88, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 24. 1. 2018 podstoupil žalobce zvláštní zkoušku insolvenčního správce organizovanou žalovaným, ve které podle závěru zkušební komise neuspěl. Žalobce měl za to, že člen komise P. Č. byl podjatý a že hlasování a sčítání hlasů jednotlivých členů komise proběhlo nesprávně (kdyby byl dodržen řádný postup, žalobce by při zkoušce uspěl). Proto podal u městského soudu žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, jíž se domáhal, aby soud uložil žalovanému nepřihlížet k hodnocení této zkoušky a aby mu přikázal umožnit žalobci vykonat zvláštní zkoušku v nejbližším možném termínu před zkušební komisí, jejímž členem nebude P. Č.. Eventuálně žalobce žádal, aby soud vyslovil nezákonnost tohoto zásahu žalovaného. Městský soud však žalobu zamítl rozsudkem ze dne 16. 10. 2018.

II. Kasační stížnost žalobce a vyjádření žalovaného

[2] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku městského soudu **kasací stížnost**; rozsudku vytýká nepřezkoumatelnost a nesprávné posouzení právní otázky. Nepřezkoumatelnost spočívá v tom, že soud nezduvodnil neprovedení výslechu tří členů zkušební komise, u kterých byl stěžovatel úspěšný, a nezabýval se námitkou, podle níž komise hodnotila stěžovatele ve třech odborných blocích, místo aby byl samostatně započten hlas každého zkoušejícího. Soud opomněl vypořádat námitku nesprávného výkladu § 7a odst. 3 vyhlášky č. 312/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců (dále jen „vyhláška“), podle něž jednotliví zkoušející hlasují o celkovém „dojmu“ ze zkoušky, a nevyjádřil se k požadavku, aby žalovaný zvolil takový výklad citovaného ustanovení, který by byl pro stěžovatele příznivější.

[3] Podle městského soudu neplyne z citovaného ustanovení povinnost sčítat hlasy: takový závěr ale nelze opírat jen o to, že vyhláška ve svém § 13 nestanoví výslovně povinnost evidovat hlasování v protokolu o průběhu zkoušky. Stěžovateli bylo při ústním vyhlášení výsledku zkoušky sděleno, že uspěl u obou zkoušejících, kteří zkoušeli oblast insolvenčního práva (JUDr. F. K. a též doc. JUDr. B. H., který byl současně předsedou komise), a u jednoho ze zkoušejících, který zkoušel oblast finančních trhů (Ing. M. K.). Podle protokolu byl však stěžovatel v této oblasti celkově neúspěšný, a to asi proto, že neuspěl u druhého z dvojice zkoušejících pro oblast finančních trhů, tedy u Ing. V. K.. Ve skutečnosti byl stěžovatel úspěšný u tří zkoušejících ze šesti, a protože doc. H. byl předsedou komise, měl jeho hlas v tomto případě rovnosti hlasů převážet a stěžovatel měl u zkoušky uspět.

[4] Městský soud odmítl stěžovatelovo tvrzení, podle něž jednotliví zkoušející posuzovali i jiné oblasti, než ve kterých mají odborné znalosti. Totéž však plyne i z podání samotného žalovaného, a městský soud tak měl vzít toto tvrzení za své jako tzv. nesporné tvrzení stran. Kterýkoli ze dvou popsanych způsobů (hlasování podle oblastí nebo hlasování všech o všem bez ohledu na odbornost) nemůže obstát, neboť buď odporuje postupu stanovenému vyhláškou, nebo tím byly překročeny meze správního uvážení. Rozsudek městského soudu je v této části také nesrozumitelný: není zřejmé, jak z toho, že komise hodnotila stěžovatele ve třech blocích, dovodil soud námitku, podle níž jednotliví zkoušející posuzovali i jiné (nikoli jen ty „své“) oblasti – nic takového totiž stěžovatel netvrdil.

[5] Stěžovatel konečně nesouhlasí s tím, že na podjatost člena zkušební komise (P. Č.) by bylo možno usoudit jen z jeho vztahu k osobě zkoušeného, a ne zprostředkovaně přes vztah ke třetí osobě (E. H., osobě blízké P. Č.). Městský soud pochybil tím, že neprovedl výslech svědka A. S., bývalého úředníka žalovaného, který by mohl prokázat neformální úkony P. Č. ve prospěch E. H.. Předával-li P. Č. žalovanému informace na popud E. H., mohlo to mít vliv na následný správní postup či řízení právě v důsledku neformální autority, jíž se P. Č. u žalovaného těšil. Podle stěžovatele nadále nelze vyloučit, že E. H. měla zájem na tom, aby stěžovatel u zvláštní zkoušky neuspěl, neboť je jeho konkurentkou a má s ním velmi vyhrocené vztahy.

[6] V průběhu řízení doplnil stěžovatel svou kasací stížnost o nový důkaz – protokol o výslechu svědka A. S. ze dne 6. 5. 2019 ve věci žaloby na ochranu proti nekalé soutěži. Výslech podle stěžovatele prokazuje, že P. Č. v minulosti při svých úkonech

pokračování

na ministerstvu několikrát sledoval zájem E. H. (doporučil ji například jako poradkyni insolvenčního odboru), a je tu tak pochybnost, zda tento zájem nesledoval i při zkoušení stěžovatele.

[7] Žalovaný ve svém **vyjádření** poukázal na nesprávnost stěžovatelovy teze, podle níž má každý člen zkušební komise jeden hlas vázaný výhradně na oblast, v níž je odborníkem. Ve skutečnosti probíhá zkouška ve dvou fázích, které městský soud popsal ve svém rozsudku. Hodnocení správnosti jednotlivých odpovědí je základním vstupem porady zvláštní zkušební komise, která předchází hlasování o hodnocení zkoušky. Tyto dvě fáze však nelze zaměňovat. Žalovaný zopakoval, že P. Č. se s E. H. setkával výhradně v profesních záležitostech se stěžovatelem nesouvisejících, neexistovalo mezi nimi dokonce ani profesní přátelství. Vztah P. Č. k E. H. a jeho členství ve zkušební komisi nemají žádnou souvislost, protokol o výslechu nepřináší nové informace.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[8] Kasační stížnost je důvodná.

III.A K hlasování komise a výsledku zkoušky

[9] Předmětem sporu je za prvé způsob, jakým komise, která postupovala podle § 7a vyhlášky, dospěla k tomu, že stěžovatel při zkoušce neuspěl.

[10] Podle § 7a vyhlášky je zkušební komise pro zvláštní zkoušky insolvenčních správců osmičlenná a stálá. Její členové musejí mít ukončené vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu v oboru ekonomie nebo v oboru právo. Zkušební komise je usnášeníschopná, je-li přítomno nejméně pět jejích členů. *(Ve stěžovatelově věci se sešlo sedm členů komise, jeden se vzápětí označil za podjatého; stěžovatele tak zkoušelo šest členů.)* Zkušební komise rozhoduje nadpoloviční většinou hlasů svých členů; v případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedajícího.

[11] Stěžovatel vedle věcných výhrad proti způsobu hlasování komise uplatnil v kasační stížnosti i námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu, který si podle něj nesprávně vyložil jednotlivé žalobní námitky; v důsledku tak nezareagoval na všechny z nich, resp. některé námitky smísl, a současně také přehlédl stanovisko žalovaného, které v lecčems dalo stěžovateli za pravdu. NSS se proto nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti, která míří zejména proti bodu 60 rozsudku městského soudu.

[12] V žalobě **stěžovatel** namítl, že komise jej hodnotila ve třech odborných blocích (což dovodil z tabulky obsažené v protokolu o průběhu zkoušky), místo aby v souladu s § 7a odst. 3 vyhlášky uplatnil každý člen komise jeden hlas sám za sebe. S tím **žalovaný** nesouhlasil – podle něj vyjadřuje tabulka rozdělená podle tří zkoušených oblastí jen jakési mezihodnocení, které vychází z poznatků jednotlivých zkoušejících. Komise jako celek ovšem nehlasuje o mezihodnocení, ale až o celkovém výsledku zkoušky. **Stěžovatel** v replice setrval na tom, že v takovém případě není zřejmé, jak zkoušející k celkovému výsledku dospěli: podle vyhlášky by nejprve museli sečíst, v kolika oblastech stěžovatel uspěl, případně zjistit hlas předsedajícího při rovnosti (neboť lze stěží přijmout

představu, že by členové komise vycházeli pouze z jakéhosi neurčitěho celkového dojmu). Každý člen je povinen hlasovat jen o jím zkoušené oblasti, nikoli o celkovém dojmu, neboť to by vnášelo do hlasování iracionalitu a libovůli. Stěžovatel z vyjádření žalovaného usuzuje na to, že ve skutečnosti se členové komise v rozporu s vyhláškou jen „dohodli“, zda bude stěžovatel úspěšný, či nikoliv. Stěžovatel upozornil na to, že např. inženýr ekonom není schopen objektivně posoudit výkon uchazeče ve zkušebních okruzích zaměřených na právo, a pokud se nechá ovlivnit ostatními členy komise, nehlasuje přísně vzato sám za sebe. **Žalovaný** v duplice opáčil, že hlasování podle oblastí vyhláška neumožňuje. Dílčí hodnocení (mezihodnocení) je pouhým odůvodněním celkového výsledku zkoušky, hlasuje se však o zkoušce jako celku.

[13] Součástí protokolu o průběhu zkoušky je tabulka s názvem *Zkušební otázky zvláštní zkoušky*, která obsahuje sloupce *Oblast*, *Okruby* a výsledek *uspěl/neuspěl*. *Oblasti* jsou tři: insolvence; finanční trhy; a právo a řízení podniku. Ve sloupci *Okruby* jsou uvedeny konkrétní široké otázky z těchto tří oblastí, které byly stěžovateli při zkoušce položeny. Z posledního sloupce plyne, že stěžovatel uspěl v oblasti insolvence, naopak neuspěl v oblasti finančních trhů ani v oblasti práva a řízení podniku. V závěru protokolu stojí: *Účastník zkoušky je klasifikován s celkovým výsledkem: neuspěl*, pod tím jsou podepsáni předseda a ostatní členové komise.

[14] Stěžovatel ve svých podáních tvrdil (a navrhoval k tomu důkaz výsledkem zkoušejících), že podle ústní informace při sdělování výsledku uspěl u tří zkoušejících ze šesti – u dvou z oblasti insolvence a u jednoho z oblasti finančních trhů. Když se stěžovatel seznámil s protokolem o průběhu zkoušky (zejména s výše popsanou tabulkou), nabyl dojmu, že závěrečné sčítání hlasů nepracovalo s jednotlivými hlasy zkoušejících, ale že vždy dvojice zkoušejících ve skutečnosti dospívala k jednomu společnému hlasu za jednu oblast. Stěžovatel nezpochybňoval, že vůbec neuspěl v oblasti práva a řízení podniku. Protože se však z ústního sdělení dozvěděl, že v oblasti finančních trhů uspěl u Ing. K., ale neuspěl u Ing. K., pojal podezření, že hlas Ing. K. z nějakého důvodu převládl nad hlasem Ing. K. (ač oba hlasy měly být rovnocenné), protože celkový výsledek za oblast finančních trhů zněl *neuspěl*, a domáhal se vysvětlení této nesrovnalosti.

[15] Žalovaný v reakci na to vysvětloval, že zmíněná tabulka je do protokolu zahrnuta spíše proto, aby celkově neúspěšný uchazeč věděl, na co se příště lépe připravit, a podstatný je jen celkový výsledek, k němuž komise dospívá kolektivně po závěrečné diskusi. Tato obrana přivedla stěžovatele k *další (nové)* myšlence, a sice že se tedy asi nehlasuje podle oblastí (tj. Ing. K. a Ing. K. o stěžovatelově znalosti finančních trhů, doc. H. a dr. K. o tom, jak zná stěžovatel insolvence, apod.), ale že každý ze členů komise hlasuje o všech oblastech, a tedy o všech kladených otázkách. I tento způsob, k němuž stěžovatel *alternativně* dospěl na základě vyjádření žalovaného, pokládal stěžovatel za nesprávný a neslučitelný s pravidly vyhlášky.

[16] Je vhodné zdůraznit, že jde o zásahovou žalobu, v níž soud rozhoduje podle skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí. U tohoto typu žaloby nejsou žalobní tvrzení koncentrována, a je tak přirozené, že žalobce může svou argumentaci v průběhu řízení nejen rozvíjet o dílčí dodatečná tvrzení, ale také může přijít se zcela novou právní argumentací, k níž jej typicky ponoukne protiargumentace žalovaného.

pokračování

Stěžovatelova nová argumentace zde byla vlastně i namístě, protože samotný protokol o průběhu zkoušky je docela stručný. Jeho obsah lze jistě vykládat (stejně jako lze vykládat pravidla vyhlášky), ale z jeho samotného textu nelze vyčíst přesný způsob hlasování komise. Vysvětlení žalovaného, podle nějž hlasují všichni zkoušející o všem, tak pro stěžovatele mohlo být novinkou, na niž zareagoval až ve své replice.

[17] Městský soud však ve svém rozsudku nijak nerozlišil mezi dvěma argumentačními alternativami, které mu stěžovatel předložil. Bod 60 rozsudku, který je této otázce věnován, směšuje obě argumentační linie, je příliš stručný, není dostatečně promyšlený, a v důsledku toho nelze postoj městského soudu ke stěžovatelovým žalobním tvrzením přezkoumat. Městský soud konstatoval:

„Pokud [stěžovatel] namítá, že komise porušila ustanovení § 7a odst. 3 vyhlášky i tím, že vyhodnocovala [stěžovatele] ve třech odborných blocích, a nikoli tak, že každý zkoušející měl jeden hlas sám za sebe, z čehož dovozuje, že jednotliví zkoušející posuzovali i jiné oblasti, než ve kterých mají své odborné znalosti, uvádí soud, že tato skutečnost z obsahu spisového materiálu nevyplývá.“

Stěžovatel správně poukazuje na to, že toto tvrzení je nelogické, protože on sám přišel s dvěma *různými* vysvětleními toho, jak asi zkoušející hlasovali, pokud dospěli k výsledku *neuspěl*. Městský soud má naopak za to, že jedno vysvětlení plyne z druhého, což ale nedává smysl (obě argumentační alternativy se nedoplňují, ale navzájem si konkurují).

[18] Dále se v bodu 60 rozsudku uvádí:

„Z protokolu o průběhu zvláštní zkoušky není zřejmé, že by zkušební komisař, který např. měl hodnotit znalosti [stěžovatele] v oblasti finančních trhů, hodnotil, zda [stěžovatel] uspěl či neuspěl v oblasti práva a řízení podniku nebo v další oblasti. Naopak je z tohoto protokolu zřejmé, že [stěžovatel] uspěl v oblasti insolvence a v dalších dvou oborech neuspěl. V žádném případě ale z protokolu nevyplývá, že by zkoušející hodnotili [stěžovatelovy] znalosti z jiných oborů, než z jakých byli oprávněni zkoušet.“

NSS souhlasí s městským soudem v tom, že otázka, kdo co hodnotil, není z protokolu *zřejmá*. Popravdě z něj není zřejmá ani řada dalších skutečností o průběhu zkoušky, která vyplynula teprve z podání stran. To je ale u zásahové žaloby normální, ostatně u některých zásahů ani nebude veden obvyklý správní spis. NSS však vytýká městskému soudu, že zatímco v předešlé pasáži konfrontoval stěžovatelova tvrzení s obsahem správního spisu („ze spisu to nevyplývá, proto se stěžovatel mylí“), sám nyní činí závěr, který nemá žádnou oporu ani ve správním spisu, ani z čehokoli jiného, co vyšlo nepopíratelně najevo v navazujícím soudním řízení. I v tomto je jeho rozsudek nepřezkoumatelný.

[19] Ve spisu městského soudu jsou založeny přílohy žalovaného, mezi nimi i jmenovací listiny vystavené ministrem spravedlnosti jednotlivým členům zkušební komise pro zvláštní zkoušky insolvenčních správců. Doc. H. tak byl dne 29. 11. 2017 jmenován s účinností do 31. 12. 2018 „členem a předsedou zkušební komise pro zvláštní zkoušky insolvenčních správců“; ostatní zkoušející byli téhož dne a se stejnou účinností jmenováni členy komise. Žádný ze členů však nebyl jmenován (jen) pro některou z oblastí, tj. působnost členů komise ke zkoušení uchazečů nebyla nijak věcně vymezena ani omezena.

Není tedy patrné, z čeho městský soud usuzuje na existenci oborů, z jakých byli jednotliví členové oprávněni zkoušet. To, že zkoušející se mají odborně omezit jen na oblast práva, jsou-li právníky, a na oblast ekonomie, jsou-li ekonomy, tvrdil jen stěžovatel; žalovaný ovšem jeho přesvědčení nesdílél a ani z listin založených ve spisu nelze dovodit, že by členové komise byli ve svých kompetencích něčím či někým formálně omezeni.

[20] Konečně je trochu matoucí konstatování městského soudu v bodě 61 rozsudku, podle nějž z § 7a odst. 3 vyhlášky (ani z jiného ustanovení) nevyplývá povinnost počítat hlasy, o které se zmiňoval stěžovatel. Je pravda, že text vyhlášky výslovně o „sčítání“ nemluví. Zároveň je zřejmé, že hlasy se sečíst musejí (z povahy věci), jinak by nebylo možné určit nadpoloviční většinu či zkoumat, zda nastala rovnost hlasů. Formulace městského soudu tak není přísně vzato nepravdivá, ale ve výsledku vyznívá zvláště a jen zbytečně vede k dalším kasačním reakcím účastníků.

[21] NSS tím chce upozornit na obecnější věc: zejména u obsáhlejších podání, k nimž patří i ta stěžovatelova, není cílem, aby soud popíral každé jednotlivé žalobní tvrzení, s nímž nesouhlasí (ostatně ani sami účastníci obvykle nepřikládají všem svým tvrzením stejný význam). Soud by raději sám měl vyložit sporná ustanovení (zde vysvětlit, jak on sám chápe smysl a podstatu komisionálního zkoušení podle vyhlášky, včetně hlasování o výsledku) a teprve o tento výklad se pak případně opřít při reakci na dílčí žalobní námitky.

[22] Taková úvaha by pak také městskému soudu pomohla lépe odůvodnit, proč neprovede důkaz výsledkem jednotlivých zkoušejících. Z popisu hodnocení v bodě 60 napadeného rozsudku není Nejvyššímu správnímu soudu zřejmé, jak tedy podle městského soudu probíhalo hodnocení stěžovatelových znalostí a jakým postupem komise dospěla až už k celkovému výsledku *neuspěl*, nebo k témuž výsledku jen v oblasti finančních trhů. Píše-li totiž městský soud, že jednotliví zkoušející jsou oprávněni hodnotit stěžovatele jen v některých oborech, vnucují se opět otázky položené v žalobě: proč tedy stěžovatel neuspěl v oblasti finančních trhů, pokud byl s jeho výkonem nespokojen Ing. K., ale spokojen Ing. K., tj. hodnocení zkoušejících v této oblasti bylo vyrovnané? A proč se příznivý hlas Ing. K. nepromítl aspoň do celkového výsledku zkoušky, když ne do výsledku v oblasti finančních trhů? Vychází-li městský soud z uvedené premisy, stěží se obejde bez bližších znalostí o průběhu zkoušky, které mu mohou poskytnout právě jen osoby tam přítomné.

[23] Městský soud by jistě mohl na tyto otázky uspokojivě odpovědět i bez výsledku zkoušejících; k tomu je ale třeba, jak už řečeno, aby si nejprve sám ujasnil (a to nikoli dokazováním, nýbrž výkladem vyhlášky a úvahou nad povahou komisionálního zkoušení, k níž vybízejí i podání účastníků), jak zkoušení probíhá. Žalovaný ve svých podáních několikrát nabídl svůj náhled na věc a vysvětlil, proč podle něj není možné žádné „zkoušení podle oblastí“ a proč se hodnocení vztahuje ke zkoušce jako k celku. Městský soud sice žalobu zamítl, tj. velmi zhruba řečeno nesouhlasil se stěžovatelem, a naopak dal za pravdu žalovanému, ale názoru žalovaného na otázku způsobu hodnocení vlastně nijak konkrétně nepřisvědčil a jako by se spíše klonil k závěru o tom, že u zkoušky se hodnotí podle oblastí (viz podtržená citace v bodě [18] výše).

pokračování

[24] Přílehlavá je i stěžovatelova poznámka o tzv. nesporných tvrzeních, zde konkrétně o tom, že všichni zkoušející hodnotili celý průběh zkoušky: žalovaný to považuje za fakt, který nevyhnutelně plyne z právní úpravy, stěžovatel to kritizuje coby nežádoucí jev, se kterým vyhláška nepočítá – ale skutkově jsou obě strany zajedno. Soudní řád správní sice tento institut nezná, ale i správní soud nepochybně může vzít za svá skutková zjištění shodná tvrzení účastníků (srov. § 120 odst. 3 o. s. ř. užitý přiměřeně), zejména v situaci, kdy ani správní spis tato tvrzení nezpochybňuje.

III.B K podjatosti P. Č.

[25] Naopak s namítanou podjatostí člena komise P. Č. se městský soud vypořádal dostatečně a správně.

[26] Stěžovatel jak v žalobě, tak v kasační stížnosti poukazuje na rozsudek sedmého senátu NSS ze dne 11. 11. 2010, čj. 7 As 72/2010-385, a také rozsudek devátého senátu NSS ze dne 20. 7. 2011, čj. 9 Afs 86/2010-156, v němž byl rozsudek sedmého senátu citován.

[27] Rozsudek ve věci 9 Afs 86/2010 nemůže stěžovateli prospět. NSS jím zrušil rušící rozsudek krajského soudu, protože na rozdíl od něj neshledal podjatost celního úředníka, který se podepsal pod některé úkony následné kontroly a poté ve druhém stupni vypracoval rozhodnutí o odvolání. V oné věci tedy nijak nešlo o pochybnosti, které může vyvolávat blízký vztah mezi osobou působící u správního orgánu a osobou třetí, která má zájem na určitém výsledku řízení (postupu) vedeného u tohoto orgánu. Stěžovatel zřejmě označil rozsudek devátého senátu jen proto, že v něm byla citována pasáž z rozsudku sedmého senátu.

[28] Ovšem ani rozsudek ve věci 7 As 72/2010 nepřináší žádné argumenty podporující stěžovatelova tvrzení. Jeho součástí je tento text:

„Poměr pracovníka k věci, která je předmětem řízení, je zákonem vymezen velmi široce. Zahrnuje zejména případy, kdy: - pracovník je v dané věci sám účastníkem řízení, svědkem nebo znalcem, - pracovník je účastníkem řízení, na které má předmětné správní řízení vliv (např. řízení konkursní, trestní apod.)-pracovník má na vyřízení věci jiný přímý majetkový nebo jiný osobní zájem, tedy je na kladném nebo záporném výsledku řízení pozitivně motivován, - na vyřízení věci takový zájem má osoba pracovníkovi blízká.“

Stěžovatel zdůrazňuje poslední z uvedených příkladů (který NSS nyní v citaci podtrhl), jehož se však skutkový příběh řešený v rozsudku vůbec netýkal: šlo tu naopak o banální námitku podjatosti založenou na nespokojenosti účastníka s tím, jak domněle podjatí úředníci rozhodovali v jiných jeho věcech. S touto námitkou neuspěl účastník u žádného správního soudu a jeho žaloba i kasační stížnost byly zamítnuty.

[29] Ani jinak (tj. nad rámec přirozeně očekávané souvislosti s konkrétními okolnostmi případu) není tato myšlenka v rozsudku nijak rozvinuta. Ve skutečnosti se jedná o citaci z komentáře V. Šloufa ke správnímu řádu z roku 1967, která byla do rozsudku sedmého senátu zahrnuta spíše jen pro úplnost. Samotná skutečnost, že rozsudek převezme pasáž

z odborné literatury (která se nijak nevztahuje ke konkrétní řešené věci ani není v rozsudku dále rozpracována), nemůže z takto citované myšlenky činit „*názor soudu*“, jak se domnívá stěžovatel. Závěr městského soudu o námitce podjatosti P. Č. tak nemůže být s rozsudkem sedmého senátu NSS v rozporu, neboť sedmý senát tu nevyslovil *žádný* názor na případnou podjatost založenou zájmem třetí osoby na určitém výsledku řízení.

[30] Stejně tak nepovažuje NSS za „*kategorické*“ tvrzení městského soudu, podle nějž by podjatost člena zkušební komise mohla být způsobena jen vztahem k osobě zkoušeného, a nikoli zprostředkovaně přes vztah k třetí osobě. Toto tvrzení je spíše nepečlivě formulované a zjednodušující, neboť vyznívá obecně a může působit zavádějícím dojmem. Pro NSS jsou však podstatnější konkrétní úvahy městského soudu a jeho závěr, podle nějž

„na základě zjištěných skutečností nic nenasvědčuje tomu, že člen zkušební komise má takový vztah k E. H., který by mohl ovlivnit jeho vztah k [stěžovateli] natolik, že by měl zájem na tom, aby [stěžovatel] u zkoušky neuspěl, a navíc že by působil i na ostatní členy komise v tom směru, aby i oni hodnotili [stěžovatele] stupněm, neuspěl“.

Není totiž úkolem soudu vyřešit v jednom rozsudku „*veškeré situace, které mohou v realitě nastat*“, jak to požaduje stěžovatel, ale vypořádat se s konkrétním právním sporem, který mu byl předložen.

[31] Je tedy pravda, že nelze *obecně* vyloučit podjatost ve trojstranném vztahu, jehož součástí bude kromě 1) účastníka a 2) osoby nadané úřední pravomocí, která účastníka nezná a má k němu neutrální vztah, také 3) osoba blízké úřední osobě, která naopak účastníka zná a chce ho poškodit prostřednictvím úřední osoby. Žalovaný ani městský soud však tento typ podjatosti neshledali v konkrétní projednávané věci a NSS s jejich závěry souhlasí.

[32] Stěžovatel uvádí, že popisovaná situace může nastat, „*pokud má nějaký zájem na konkrétním vyřízení věci* (anebo také „*prospěch z určitého výsledku zkoušky*“) *osoba členovi zkušební komise blízká*“. V nynější věci se ale neprokázal ani jeden z těchto předpokladů. E. H. především nelze označit za osobu blízkou P. Č.. Oba byli v občasném profesním styku, ale o bližším vztahu nelze hovořit: vykali si a byli v kontaktu jen kvůli pracovním záležitostem. Městský soud správně užil úvahy vyslovené v rozhodnutí kárného senátu NSS ze dne 24. 5. 2017, čj. 16 Kss 1/2017-183, a dospěl k tomu, že mezi těmito dvěma lidmi existuje nanejvýš profesní přátelství, které nebylo způsobilé přivodit nepodjatost P. Č..

[33] Ve věci nebyl spor o to, že P. Č. pro E. H. nejen párkrát do roka přednášel (což dělá i pro řadu dalších subjektů), ale že ji i považoval za zkušenou odbornici v oblasti insolvenčního práva a podněty z této oblasti, které mu poskytovala a které se mu zdály přínosné, předával dál žalovanému, u nějž působil jako externí poradce. Závěry, které stěžovatel z těchto fakt vyvozuje (s poukazem na to, že P.Č. doporučil E. H. insolvenčnímu odboru žalovaného jako poradkyni), však NSS považuje ve shodě s městským soudem za spekulativní. Jestliže P. Č. předával žalovanému podněty od E. H., jistě to nebylo „*proti jejím zájmům*“; současně ale nelze říci, že by tím P. Č. „*sledoval* (osobní) *zájem*“ E. H.. Soud považuje za rozumný předpoklad, že P. Č. takto dál předával právě jen podněty, které on sám považoval za vhodné – tj. které předběžně vyhodnotil

pokračování

jako dobré nápady způsobilé zlepšit či vyjasnit prostředí v profesi (úpravu insolvenčního práva, postavení insolvenčních správců apod.). Od P. Č. jako poradce žalovaného se ale právě očekávalo, že bude přicházet s užitečnými podněty; na žalovaném, který nese (na rozdíl od externích poradců) odpovědnost za státní správu resortu justice, pak bylo, aby tyto podněty vyhodnotil a naložil s nimi podle svého nejlepšího uvážení. Není tak nic špatného na tom, že P. Č. takto předával i podněty od jiných.

[34] Proto není namístě poznámka, že E. H. využívala P. Č. „jako podatelnu“: z ničeho totiž neplyne, že P. Č. předával její podněty dál proto, aby E. H. vyhověl (a nikoli proto, že podněty sám považoval za přínosné), a rovněž není z ničeho patrné, že by E. H. měla v tomto ohledu nějaké privilegované a výjimečné postavení (tj. že by P. Č. nesdělovali či nemohli sdělovat své nápady i další příslušníci různých právnických profesí, k nimž jej poutalo profesní přátelství).

[35] Zcela nepřiléhavá je pak analogie, kterou stěžovatel činí mezi situací, kdy P. Č. předával žalovanému podněty vzešlé od E. H., a situací, v níž by P. Čech zařídil neúspěch adepta zvláštní zkoušky insolvenčních správců jen proto, aby poškodil profesního konkurenta E. H.. Pomine-li už soud to, že ze vztahu obou těchto lidí, jak byl popsán v dosavadním řízení, těžší či může těžit spíše E. H. (není totiž zřejmé, za co by jí měl být zavázán P. Č. a proč by pro ni měl konat jakékoli „úsluhy“), musí soud stěžovateli vytknout, že nerozlišuje mezi těmito dvěma podstatně odlišnými situacemi. A sice jedním po právu spočívajícím v tom, že externí poradce předává žalovanému podněty od odborné veřejnosti, které k ničemu nezavazují a s nimiž adresát může naložit podle libosti – a jedním, kterým by úřední osoba, vybraná pro své odborné vědomosti i pedagogické dovednosti, zlovolně poškozovala cizí práva. Stěžovateli lze obecně přisvědčit v tom, že k vyloučení úřední osoby není třeba jistoty o její podjatosti, nýbrž stačí pouze pochybnost o její nepodjatosti; tato pochybnost ale musí být rozumně zdůvodněna. Pokud navíc nespočívá tvrzená motivace k podjatému rozhodování přímo v úřední osobě, ale je zprostředkována přes osobu třetí (zde E. H.), nelze ji zakládat na úvaze, která přičítá *oběma* aktérům tu nejhorší možnou motivaci, ačkoli u úřední osoby (zde P. Č.) nelze pro takovou motivaci nalézt důvody osobní, finanční ani profesní.

[36] Podle stěžovatele nadále nelze vyloučit, že E. H. měla zájem na tom, aby stěžovatel u zvláštní zkoušky neuspěl, neboť je jeho konkurentkou a má s ním velmi vyhrocené vztahy. Tuto obavu ale nelze mechanicky přenášet na P. Č., u nějž nejsou žádné z těchto okolností dány.

[37] Městský soud nepochybil tím, že neprovedl výslech svědka A. S. Jak už bylo řečeno, neformální podněty E. H., s nimiž P. Č. seznamoval úředníky žalovaného, nepovažuje NSS za závadné, stejně jako fakt, že P. Č. doporučil E. H. jako poradkyni insolvenčního odboru. Tyto okolnosti nemohly přinést k otázce tvrzené podjatosti P. Č. nic nového, co by už městský soud nevěděl.

[38] Z téhož důvodu nepovažoval ani NSS za potřebné provést v kasačním řízení důkaz protokolem o výslechu svědka A. S. ze dne 6. 5. 2019 ve věci žaloby na ochranu proti nekalé soutěži. Ačkoli je tento důkazní návrh přípustný (míří k prokazování skutečností tvrzených již v řízení před městským soudem), není pro soud potřebný.

IV. Závěr a náklady řízení

[39] Stěžovatelovy námitky byly částečně důvodné; NSS proto zrušil napadený rozsudek pro nepřezkoumatelnost, kterou trpěl napadený rozsudek v části reagující na námitku nesprávného způsobu a výsledku hlasování, a vrátil věc městskému soudu k dalšímu řízení. V něm bude městský soud vázán názorem NSS. V novém řízení se proto bude znovu zabývat námitkou uplatněnou zejména pod body 74 – 75 žaloby, body 21 – 38 repliky a body 25 – 31 tripliky. Není třeba, aby městský soud všechna tato tvrzení podrobně rekapituloval; v novém řízení by na ně ale měl reagovat podle zásad vytyčených v bodech 21 – 24 tohoto rozsudku.

[40] V dalším řízení rozhodne městský soud i o nákladech řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. září 2019

Zdeněk Kühn
předseda senátu